

Employability in Programme Development: Establishing a labour market to higher education feedback loop drawing on local labour market intelligence

ERASMUS+: Employability in Programme Development (EPD) Project

Erasmus+ Programme, Key Action 2: Strategic Partnerships (agreement number 2020-1-UK01-KA203-079171)

Intellectual Output: IO1

Intellectual Output title: Understanding skills gaps and employability for HE professionals and stakeholders

Document title: List of indicators and key published sources on skills and employability – Catalan translation

Contributing authors: Stefano Fusaro[§] & Rosario Scandurra[§]

Author affiliation: §Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Dades i Indicadors de Competències i Ocupabilitat dels Graduats Superiors

Stefano Fusaro, Rosario Scandurra
Departament de Sociologia
Universitat Autònoma de Barcelona

1. Introducció

Aquest document descriu la font d'informació disponible a nivell local i discuteix el buit existent i presenta una llista d'indicadors sobre el mercat laboral i l'entorn de competències. Presentem una descripció de les principals fonts de dades disponibles que proporcionen informació sobre l'ocupabilitat dels joves graduats a nivell local. Donarem una visió general de les fonts de dades harmonitzades (és a dir, les que proporcionen informació de cada regió de les Institució d'Educació Superior (IES) participants), així com de la local (que, per contra, proporcionen informació sobre alguna IES concreta). Les diferents fonts de dades s'organitzen en funció de l'àmbit geogràfic del qual es disposa d'informació, des de NUTS3¹ fins a nivell de país.

2. Fonts de dades harmonitzades

Pel que fa al nivell NUTS 2, la primera font de dades és l'Enquesta sobre la població activa de la Unió Europea (EU-LFS), que es realitza per a tots els estats membres, així com per a 4 països candidats i per a 3 països de la Lliure Europea. Associació de Comerç (EFTA). Com en el cas de l'EPA espanyola, l'EPA-UE normalment informa sobre la força de treball dels països considerats, amb un enfocament particular en els antecedents demogràfics, la situació laboral, les característiques relacionades amb la feina i l'educació i la formació. Els diferents expedients EU-LFS cobreixen el període 1983-2019.

La segona font de dades que aporten informació per a tots els Estats membres, així com per a 4 països candidats i per a 3 països de l'Associació Europea de Lliure Comerç (AELC) són les estadístiques regionals d'Eurostat, que proporcionen informació sobre demografia, educació, comptes econòmics, mercat laboral, etc.

Una altra font de dades interessant que proporciona informació fins al nivell NUTS2 és la base de dades regional proporcionada per l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), també coneguda com "Regions i Ciutats de l'OCDE". Aquesta font informa sobre la dinàmica de l'educació i del mercat de treball a nivell local, amb especial atenció a (i) l'assoliment educatiu de la població local per grups d'edat i gènere (25-34, 25-64), (ii) el taxa de matriculació per grups d'edat, (iii) la taxa d'ocupació per nivells educatius i grups d'edat, (iv) la participació en l'educació i l'aprenentatge formals i no formals, (iv) el nombre d'abandonadors prematurs de l'educació i NEET. Aquesta informació està disponible per a la població de 25 a 64 anys i cobreix el període 1990-2020.

L'última font d'informació a nivell de desagregació NUTS2 és el Skills-OVATE, produït pel Cedefop. Es tracta d'una eina en línia basada en la intel·ligència artificial (IA) que ofereix informació detallada sobre les feines i competències que més demanen els empresaris. Es basa en un nombre extremadament gran d'anuncis de feina en línia (OJA, per les seves sigles en anglès) per a 28 països europeus, recollits de milers de fonts (per exemple, portals de treball privats, portals de serveis públics d'ocupació, agències de contractació, diaris en línia i llocs web corporatius) durant el període 2020-2021.

Finalment, existeixen tres fonts de dades principals a nivell de país amb l'objectiu d'avaluar comparativament les habilitats i l'ús d'habilitats dels adults al lloc de treball. La primera és la European Company Survey (ECS), realitzada per la Fundació Europea per a la Millora de les Condicions de Vida i de Treball (Eurofound). Aquesta enquesta ofereix informació sobre diferents aspectes, com ara l'organització del treball, la gestió dels recursos humans, l'ús de competències, les estratègies de competències, la digitalització, la participació directa dels empleats i el diàleg social. L'enquesta considera la població de directius i empleats d'establiments amb seu a la UE amb 10 o més empleats, i es realitza per als anys 2004, 2009, 2013, 2019.

La segona és l'Enquesta Europea de Competències i Ocupació (ESJS, per les seves sigles en anglès), realitzada pel Cedefop. Es tracta d'una enquesta informàtica que cobreix la majoria de països europeus. A més de les característiques sociodemogràfiques i laborals bàsiques, aquesta enquesta recull informació sobre els requisits d'habilitats laborals (per exemple, alfabetització, aritmètica, habilitats digitals, analítiques, manual i interpersonal), desajustaments (és a dir, verticals, horitzontals, desajustos en competències específiques, mancances i dèficits de competències i transicions de

¹ La paraula "NUTS" significa Nomenclatura d'Unitats Territorials d'Estadística i és un sistema jeràrquic utilitzat per dividir els territoris dels diferents països europeus amb la finalitat de (i) recollir dades; (ii) la realització d'anàlisi socioeconòmica; (iii) enquadrament de les polítiques regionals de la UE (com ara la política de cohesió). Hi ha tres nivells NUTS: NUTS1 que correspon a les grans regions socioeconòmiques, NUTS2 que consisteix en el conjunt de regions bàsiques per a l'aplicació de polítiques regionals, i NUTS3 que està compost per petites regions per a diagnòstics específics. Per a més detalls, vegeu <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background>.

desajustaments de competències), participació en l'educació i formació professional inicial i continuada i resultats en el mercat laboral (per exemple, salaris, precarietat laboral, satisfacció laboral). La primera onada de l'ESJS es va dur a terme el 2014 a tots els estats membres de la UE27 i al Regne Unit i va enquestar uns 49.000 empleats adults, mentre que la segona es va dur a terme el 2021 i va enquestar uns 45.000 empleats adults de tots els estats membres de la UE més Noruega i Islàndia.

La tercera és l'anomenada Survey of Adult Skills, que pertany al Programa per a l'Avaluació Internacional de les Competències de l'Adult (PIAAC). Aquesta enquesta la realitza l'OCDE que cobreix més de 40 països i té com a objectiu mesurar: (i) la competència dels adults en les habilitats clau de processament de la informació, com ara l'alfabetització, el càlcul i la resolució de problemes; (ii) fins a quin punt els adults utilitzen les seves habilitats en diferents contextos de la vida quotidiana (a casa, al lloc de treball i a la comunitat en general); (iii) les habilitats cognitives i laborals clau necessàries perquè les persones participin en la societat i perquè les economies prosperin. La primera enquesta PIAAC es va dur a terme l'any 2012 i es van realitzar rondes addicionals, mentre que està previst que es realitzi una altra ronda addicional l'any 2022. A més, diferents països com Dinamarca i Alemanya han vinculat les dades del PIAAC amb les enquestes nacionals, permetent la concordança longitudinal amb les dades del PIAAC.

3. Fonts de dades locals

La font d'informació més important la representa l'Enquesta de Població Activa (EPA) que ofereix informació sobre diferents aspectes de la població activa del país analitzat, com ara la situació laboral (ocupat vs desocupat), tipus d'ocupació, indústria, tipus de contracte, així com informació relacionada amb l'educació. L'EPA és realitzada per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) amb periodicitat trimestral. Els fitxers LFS facilitats per l'IPUMS registren internacionalment una mitjana de 160.000 individus, que corresponen al voltant del 0,03% del conjunt de la població espanyola i cobreixen el període 2005-2019.

Una altra font d'informació són els censos de població espanyols, que es poden descarregar a la pàgina web de l'IPUMS Internacional i de l'INE. Els censos de població es fan cada 10 anys i són representatius de tota la població del país considerat. Aporten informació sobre diferents aspectes, com ara característiques demogràfiques (gènere, edat, estat civil, etc...), naixement i lloc de naixement (nadius vs estrangers, ciutadans vs no ciutadans, país de naixement, país de ciutadania, etc. ...), informació laboral (estatus laboral, tipus d'ocupació, indústria, tipus de contracte, etc...), i informació relacionada amb l'educació. En el cas d'Espanya, els censos disponibles són els de 1981, 1991, 2001 i 2011. Els tres primers tenen una fracció mostral de 0,05 i una mida mostral d'uns 2 milions d'individus (és a dir, representa aproximadament el 5% del conjunt de població espanyola). El cens de 2011 té en canvi una fracció mostral de 0,1 i registra uns 4 milions d'individus (és a dir, és representatiu del 10% de tota la població espanyola).

A més, l'Agència per a la Qualitat Universitària de Catalunya (AQU) elabora tres estudis principals sobre el tema. La primera és un conjunt d'enquestes que informen sobre la transició de l'escola a la feina de la població de graduats de les universitats i institucions d'educació superior catalanes ("Estudi d'Inserció Laboral", o dades IL). Més detalladament, a més de la informació demogràfica bàsica com el gènere, l'edat o l'estat de naixement, aquestes enquestes reporten informació sobre (i) els assoliments educatius (puntuació mitjana, àmbit d'estudi, universitat/IES, etc.) i (ii) la feina. rendiments del mercat (estatus laboral, tipus de contracte, durada del contracte, temps dedicat a la recerca del lloc de treball actual, salari guanyat, etc.). Hi ha tres enquestes disponibles: una per a persones amb títols de grau, una per a persones amb títols de màster i, finalment, una per a persones amb títols de doctorat. El primer té una mostra d'uns 94.000 individus, i es realitza cada 3 anys, durant el període 2001-2020². En el cas del màster, l'enquesta es realitza a una mostra d'uns 25.000 individus, i es torna a fer cada 3 anys, encara que en un període de temps més curt: 2014-2020. Finalment, l'enquesta de doctorat es realitza sobre una mostra d'uns 7.000, amb una cadència de tres anys que cobreix el període 2008-2020. L'enquesta IL, impulsada per les universitats públiques i privades catalanes, així com per 37 escoles i instituts adscrits i socis i pel Ministeri d'Educació, és una de les més representatives i importants d'Europa, i permet recollir informació sobre l'ocupabilitat dels graduats.

La segona font de dades de l'AQU és un altre conjunt d'enquestes que informen sobre la percepció dels empresaris sobre l'adequació de la formació dels empleats de nova contractació, que s'han graduat recentment a les universitats catalanes i les IES (es defineixen les dades dels "ocupadors"). A més de la informació bàsica sobre el lloc de treball (per exemple, nombre de treballadors, any en què es va iniciar l'activitat, etc.), les enquestes solen reportar informació sobre (i) el grau de satisfacció dels empresaris sobre les competències dels empleats, i (ii) les procés de contractació (com la dificultat potencial per cobrir una vacant amb un treballador adequadament qualificat). Per a l'any 2014, hi ha tres tipus d'enquestes diferents: una de centres educatius, una de centres de salut (dividida en dues subenquestes a infermeres i metges) i una altra al sector privat. Per al 2018, el nombre de sectors ha augmentat considerablement: farmàcia, administració pública, comunicació, turisme, economia i empresa, humanitats, biociències, disseny, psicologia, TIC, construcció, medicina, infermeria, educació i tecnologia industrial.

² És a dir, les enquestes disponibles són les de: 2001, 2005, 2008, 2011, 2014, 2017 i 2020.

La tercera font de dades és el portal Talent AQU, que ofereix informació sobre el mercat laboral català, amb especial atenció a la demanda. El portal recupera informació de llocs web de recerca de feina d'ús general (com LinkedIn o similar) i indica les principals característiques de les ofertes de feina a Catalunya, així com les competències i habilitats més requerides. Aquesta eina ofereix informació sobre (i) el nombre de vacants, distingint també per sectors (és a dir, fabricació, comerç i serveis³), (ii) una visió general de les competències més demandades al mercat laboral català i, finalment, (iii) les ocupació del mes. Pel que fa al període cobert, el portal només informa de la informació dels darrers 12 mesos.

Finalment, l'última font de dades que ofereix informació fins al nivell NUTS3 és l'Enquesta de Clima Empresarial (CLEM), que és una mica complementària al portal Talent d'AQU. Al costat de les preguntes bàsiques per identificar la situació i evolució del negoci en un període determinat, aquesta enquesta (i) recull les opinions dels representants de les empreses amb activitats a Catalunya, sobre l'evolució i les expectatives d'un conjunt de variables relacionades amb el desenvolupament econòmic de Catalunya. la seva empresa, i (ii) ofereix informació interessant sobre l'entorn emprenedor. En altres paraules, aquestes estadístiques permeten detectar algun canvi en les tendències del cicle econòmic. Aquesta enquesta es realitza de manera trimestral, durant el període 2009-2021.

A més, hem explorat quin conjunt d'informació utilitzaven els professionals i els treballadors de les IES en la seva pràctica diària, a partir d'una part de les entrevistes semiestructurades que hem realitzat amb els agents locals. En concret, hem entrevistat 8 acadèmics, responsables de programes i treballadors de l'ocupabilitat de les universitats catalanes i hem preguntat quin tipus d'informació disponible utilitzaven en la pràctica diària. La UAB disposa de tres fonts de conjunts de dades on la universitat emmagatzema informació d'empreses que ofereixen programes d'ocupabilitat extra curriculars, antics alumnes disposats a sol·licitar el programa d'ocupabilitat (NEXUS⁴) i programes de pràctiques d'ocupabilitat (pràctiques) que generalment són gestionades per cada facultat/escola. Per als primers, generalment les empreses o institucions van establir un contacte directe amb la universitat a través de contactes acadèmics o de personal. Hi ha una avaluació al final de les pràctiques on es demana als estudiants que classifiquen la seva experiència juntament amb una valoració ferma de l'internat. No obstant això, tal com va sorgir a través d'un conjunt d'entrevistes en profunditat amb els grups d'interès acadèmics, no hi ha un procés establert per actualitzar i fer un seguiment de la demanda de competències locals, ni una retroalimentació establerta amb els acadèmics o els programes directors. Tanmateix, l'oferta de currículums i programes extraescolars no s'integren en un sol conjunt de dades i a la pràctica hi ha poc intercanvi d'informació al voltant d'aquests dos temes. Nosaltres, com a equip de la UAB del projecte EPD, no hem pogut accedir directament a les nostres fonts institucionals i encara estem en procés de tenir accés a aquestes dades.

³ Aquestes dades s'obtenen analitzant les dades històriques dels anuncis de feina publicats a la web.

⁴ El portal es pot trobar aquí <https://nexus.uab.es/UAB/logon.do>.